JULKISET INNOVATIIVISET HANKINNAT

Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy

17.2.2017

Petri Mäkinen

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

- Yhteishankintayksikkö KuHan toiminta alkoi 1.9.2006
- Omistajina seitsemän Tampereen kehyskuntaa (Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi)
- Kokonaan 7 kunnan omistama
- Omistajuus asukaslukujen suhteessa
- Hallitus 7-paikkainen, edustaja joka kunnasta (johtavia virkamiehiä eri toimialoilta), pj Ylöjärven kaupunginjohtaja
- Voittoa tavoittelematon osakeyhtiö

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

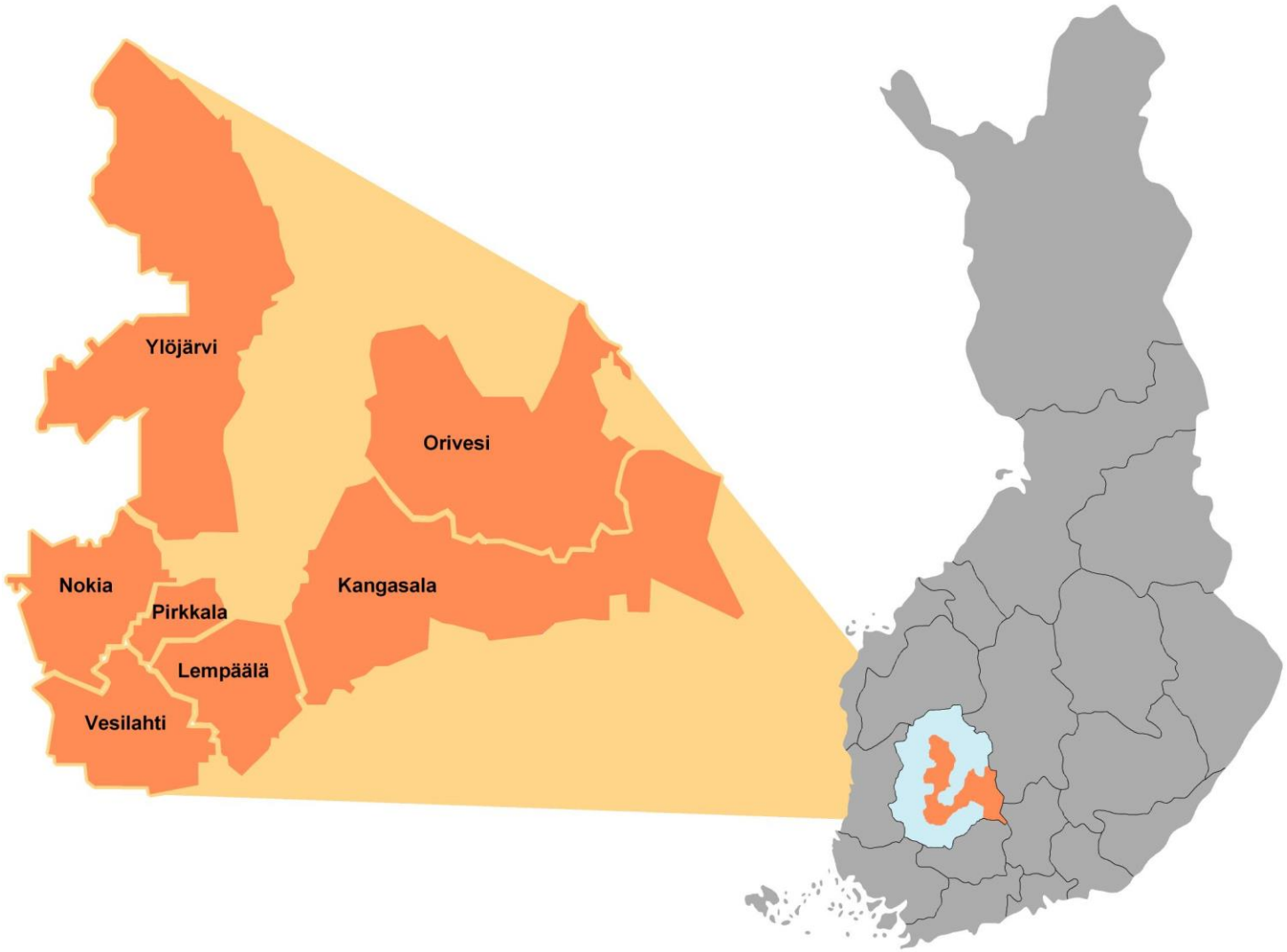
Osakaskunnat

Omistajakunta	Omistusosuus yhtiöstä	Asukasluku 31.12.2016
Kangasala	20,70 %	31 177
Lempäälä	14,30 %	22 747
Nokia	22,10 %	33 206
Orivesi	6,70 %	9 320
Pirkkala	11,90 %	19 169
Vesilahti	3,00 %	4 462
Ylöjärvi	21,30 %	32 806

Asukasluku yhteensä 152 887 (31.12.2016 ennakkoarvio, Tilastokeskus)

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

- Hankintalain tarkoittama yhteishankintayksikkö (HankintaL 1397/2016 § 4 ja 20, HE 108/2016 vp s. 292)
- Omistajakuntiinsa myös sidosyksikkö (in house, HankintaL 1397/2016 § 15, HE 108/2016 vp s. 297)

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

- Liikeideana tuottaa keskitetysti tarvittavat hankintatoimen palvelut, joiden avulla julkisten hankintojen kilpailuolosuhteet käytetään hyväksi mahdollisimman tehokkaasti ja saadaan toteutettua edullisia ja laadukkaita hankintoja sekä vahvistetaan hankintaosaamista osakaskunnissa
- Yhtiön avulla saadaan kehitettyä osakaskuntien hankinta-toimintaa kokonaisuutena ja tuotettua lisäarvoa omistaja-asiakkaille
  - Omistaja-asiakaskunnat eivät käytännössä kuitenkaan keskittäneet kaikkia hankintojaan toteutettavaksi yhtiön kautta, vaan toteuttavat niitä myös itse tai käyttävät lisäksi muita toimijoita kuten Tuomi Logistiikka Oy (Tampere/PSHP) ja Tampereen Tietohallinto.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Kuntien Hankinta-palvelut KuHa Oy

- Hankintapalvelut:
  - Yhteishankintojen kilpailuttaminen 7 kunnalle (sisältäen koko prosessi hankinnan suunnittelusta hankintapäätöksen ja sopimuksen kautta toimittajan- ja sopimuksenhallintaan)
  - Valinnaisryhmähankintojen kilpailuttaminen (2-6 kuntaa)
  - Erikseen toimeksi annettavien ja sovittavien kuntien erillishankintojen kilpailuttaminen
  - Muut hankintojen asiantuntijapalvelut, kuten
    - hankintakoulutus
    - hankintojen ohjeistaminen (yhteinen hankintaohje)
    - kuntien erillishankintojen ohjaus
    - erilliset hankintojen konsultoinnit.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Petri Mäkinen
Toimitusjohtaja
petri.makinen@kuhaoy.fi
050 395 6314

Annika Koskinen
Hankintalakimies
annika.koskinen@kuhaoy.fi
050 596 2884

Mervi Haataja
Hankintapäällikkö
(vanhempainvapaalla)
mervi.haataja@kuhaoy.fi
050 395 6315

Marjatta Heikkilä
Hankinta-asiantuntija
marjatta.heikkila@kuhaoy.fi
050 448 3348

Kaisa Kokkonen
Hankinta-asiantuntija
kaisa.kokkonen@kuhaoy.fi
040 576 3993

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset ja cleantech – hankinnat: käsitteitä ja viitekehys (1)

- Cleantech-ratkaisut:
  - tuotteita, palveluita, prosesseja ja järjestelmiä, jotka edistävät luonnonvarojen kestävää käyttöä ja pienentävät haitallisia ympäristövaikutuksia
- Innovatiiviset hankinnat:
  - Innovaatio: uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen, palvelun tai menetelmän, uuden markkinointimenetelmän tai uuden organisatorisen menetelmän toteuttaminen liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa
- Hankintalain viitekehys -> innovatiivisten ratkaisujen edistäminen
  - Hankintadirektiiviuudistus (2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU)
  - Uudet hankintalait (1397/2016 ja 1398/2016, HE108/2016 vp):
    - *…tavoitteena tehostaa ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimista.*
    - *Tavoitteena on myös edistää innovaatioita ja innovatiivisten ratkaisujen huomioon ottamista julkisissa hankinnoissa.*

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset ja cleantech – hankinnat: käsitteitä ja viitekehys (2)

- Vn periaatepäätös cleantech-ratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa 13.6.2013
  - kaikissa valtion julkisissa hankinnoissa tavoitteena on kokonaisratkaisu, joka edistää energia- ja ympäristötavoitteita sekä hyödyntää cleantech -ratkaisuja kokonaistaloudellisesti parhaalla tavalla
  - kannustetaan kuntasektoria sisällyttämään kunta-, palvelu- tai hankintastrategioihinsa tavoitteet ja periaatteet, jotka edistävät cleantech-ratkaisujen hankintoja
    - Kuntia kannustetaan edelläkävijyyteen cleantech-ratkaisujen edistämisessä
    - Painopisteinä resurssitehokkuus, uusiutuvan energian hyödyntäminen ja älykkäät kaupunkiekosysteemit
    - TEM sekä YM edistävät innovatiivisia julkisia hankintoja uusien cleantech-ratkaisujen kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi kunnissa, jotka ovat sitoutuneet toiminaan edelläkävijöinä (kuntapilotin selvitys).

- Hallitusohjelman tavoite:
  - VNS 7/2016 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030
  - Tavoitellaan 5 prosentin innovatiivisten hankintojen osuutta kaikista julkisista hankinnoista

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiivisuus hankinnoissa

- Pääkysymykset:
  - Miten julkishallinto kykenee hankkimaan innovatiivisia cleantech-ratkaisuja?
  - Miten innovatiivisuus otetaan tai voidaan ottaa huomioon hankinnoissa?
    - Menettelyt: innovaatiokumppanuus, kilpailullinen neuvottelumenettely, suunnittelukilpailu
    - Markkinakartoitukset, tietopyynnöt HILMA (RFQ)
    - Elinkaarikustannusmalli
    - Käytännön ongelmat
      - Hankkeiden kestot, resurssit, budjetit, välitavoitteet, palkkiot, liikesalaisuudet, monen toimijan yhteistyö
      - Materiaalitulva: materiaalia kunnille ja muille hankintayksiköille paljon sekä cleantechistä että innovatiivisista hankinnoista (materiaalia valtavasti, usean toimijan takana -> kunnat tms. hukkuvat paljouteen)

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) (1)

- Uusi hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) tuo aiempaa paremman mahdollisuuden hankkijalle
  - Uusi hankintamenettely, innovaatiokumppanuus:
    - Kumppanuus innovatiivisen tuotteen, palvelun tai rakennusurakan kehittämiseksi ja hankkimiseksi tämän jälkeen sopimuskumppanilta
    - Ratkaisu, joka ei vielä ole markkinoilla (ei tavanomainen tuote tai ratkaisu)
  - Neuvottelumenettelyjen käytön laajeneminen, varsinkin kilpailullinen neuvottelumenettely
  - Suunnittelukilpailut, suorahankinta suunnittelukilpailun perusteella
  - Elinkaarikustannusten käyttö hankinnan valintaperusteena
  - Innovatiivisuutta hankintoihin?
    - lain soveltamisalan poikkeus: t&k-palvelut;
    - suorahankintaperuste: laite tutkimukseen

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) (2)

- Innovaatiokumppanuus (HL 38-39 §)
  - Tavoitteena innovatiivisen tavaran, palvelun tai rakennusurakan kehittäminen ja tämän tuloksena tuotettavien tavaroiden, palvelujen tai rakennusurakoiden hankkiminen
  - Hankintayksikkö voi valita innovaatiokumppanuuden, jos hankintayksikön tarvetta ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita
  - Pyritään valitsemaan tuotekehityskumppani, jolta voidaan myöhemmin kumppanuuden aikana ostaa suoraan kehitystyö (tuote, palvelu tai urakka)
  - Vaiheittainen, yksi tai useampi kumppani, kumppanien määrän karsiminen (kriteerit)
  - Huomioitavia tekijöitä mm:
    - Välitavoitteet, kumppaneille maksettavat palkkiot
    - Liikesalaisuudet
    - Immateriaalioikeudet
- Innovaatiokumppanuus hankintamenettelynä mahdollisuus , mutta yhtä hyvin tai paremminkin saattaa soveltua innovatiivisen ratkaisun hankkimiseen kilpailullinen neuvottelumenettely -> hankinnoissa oltava aina tapauskohtainen harkinta, mikä hankintamenettely, mitkä vaatimukset, mitkä valinta- ja vertailuperusteet

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) (3)

- Kilpailullinen neuvottelumenettely (HL 36-37 §)
  - Käytön edellytykset vastaavat kuin neuvottelumenettelyssä, mm.
    - hankintayksikön tarpeita ei voida täyttää olemassa olevia ratkaisuja mukauttamatta
    - hankintaan kuuluu suunnittelua tai innovatiivisia ratkaisuja
  - Hankintayksikkö neuvottelee menettelyyn hyväksyttyjen ehdokkaiden kanssa kartoittaakseen ja määritelläkseen keinot, joilla sen tarpeet voidaan parhaiten täyttää
  - Neuvottelujen tarkoituksena hankinnan toteuttamisen ratkaisuvaihtoehtojen karsiminen yhteen tai useampaan
  - Vaihtoehtojen pohjalta pyydetään lopulliset tarjoukset

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) (4)

- Innovatiivisuutta vai ei? Hankintalain soveltamisalan rajaus koskien tutkimus- ja kehittämispalveluja sekä suorahankintaperuste tavaralle, joka vain tutkimusta tms. varten
- Tavara tutkimusta, tuotekehitystä tms. varten (HL 40 § 2mom 5 kohta: suorahankintaperuste)
  - Hankintayksikkö voi valita suorahankinnan (neuvotella hankinnan ehdoista yhden toimittajan kanssa), jos hankittava tavara valmistetaan vain tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten eikä kyseessä ole massatuotanto tavaran valmistamisen taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseksi.
  - Kysymys on tutkimusta, kokeilua, tuotekehitystä tai tieteellistä tarkoitusta varten valmistettavasta tavarasta. Edellytyksenä on, ettei kyseessä ole tavaran massatuotanto tavaran valmistamisen taloudellisen kannattavuuden varmistamiseksi tai tutkimus- ja kehityskustannusten kattamiseksi.
  - Esimerkiksi kehitysprojektit, joissa tavaraa valmistetaan yksittäiskappaleita kokeilua tai tuotekehitystä varten vain tilaajalle eikä kaupallista menekkiä silmällä pitäen sarjatuotantona.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintalaki 1397/2016 (ja 1398/2016) (5)

- Palveluhankintoja koskeva rajaus. (HL 9 § 1 mom 13 kohta)
  - Hankintalakia ei sovelleta, jos hankinta toteutetaan (hankintalain) liitteessä A tarkoitettuja tutkimus- ja kehittämispalveluja koskeviin hankintoihin, paitsi jos niistä saatava hyöty koituu yksinomaan hankintayksiköllе sen toiminnassa käytettäväksi ja hankintayksikkö korvaa suoritetun palvelun kokonaan.
  - Hankintalaki ei koske esim:
    - julkisten tiedeyhteisöjen, kuten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten ja yksityisten tahojen yhteisesti rahoittamia tutkimusohjelmia
    - muiden hankintayksiköiden tutkimusyhteistyötä yksityisten tahojen kanssa jos säännöksen edellytykset täyttyvät (yhteinen rahoitus, tutkimuksen avoimuus ja hyödynnettävyys mahdollisimman laajasti)
    - yhteistyöluontoinen tutkimusta, jossa molemmat osapuolet osallistuvat tutkimuksen tai kehityshankkeen sisällön määrittelemiseen ja sen rahoittamiseen, jakavat riskin tutkimus- ja kehittämistoiminnan onnistumisesta ja saavat tutkimuksen tulokset käyttöönsä.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Hankintoja koskeva muu lainsäädäntö

- Julkisen sektorin toimijoiden huomioitava kuitenkin hankinnoissaan myös muun lainsäädännön velvoitteet (siinäkin tapauksessa, että hankintalakia ei sovellettaisikaan)
  - Muun lainsäädännön velvoitteet huomioitava myös innovatiivisissa ja cleantech -hankinnoissa
- Esimerkiksi soveltuvat hallintolain ja kuntalain tasapuolisuus- ja avoimuusvelvoitteet sekä menettelytapavelvoitteet koskevat edelleen myös hankintalain soveltamisalan ulkopuolella olevien hankintojen tekemistä.
- KHO 23.12.2014 taltio 4019:hankintalain soveltamisalan ulkopuolelle jääneen hankinnan toteuttaminen kunnallisvalituksen johdosta.
  - Oliko kunta menettelyt hankinnasta päättäessään hallintolain 6 §:ssä määriteltyjen hallinnon oikeusperiaatteiden ja yhdenvertaisuus-periaatteen vastaisesti.
  - Ratkaisussa katsottiin, että hankintalain soveltamisalaan kuulumattomaan hankintasopimukseen voivat tulla sovellettavaksi myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen perustavanlaatuiset säännöt ja yleiset periaatteet, erityisesti yhdenvertaista kohtelua ja kansalaisuuteen perustuvaa syrjinnän kieltoa koskevat periaatteet sekä niistä seuraava avoimuusvelvollisuus, mikäli kyseiseen hankintasopimukseen liittyy selvä rajat ylittävä intressi. Vaikka hankintalainsäädäntö ei soveltunutkaan asiaan, oli sen sisältämiä periaatteita koskevasta oikeuskäytännöstä saatavissa johtoa tulkittaessa hallinnon oikeusperiaatteita.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat – käytännössä (1)

- Toimijoita ja toimintaa tukevia hankkeita huomattava määrä
- Valtakunnallisesti, mm:
  - TEM, YM, Motiva
  - Syke
  - Tekes (useita ohjelmia, mm. Huippuostajat, Inka)
  - Ekohankintaverkosto
  - Hinku-foorumi
- Pirkanmaa ja Tampereen seutu, mm:
  - Pirkanmaan liiton hankkeet
    - Hankinnat tukemassa elinkeinopolitiikkaa innovatiivisuuteen, hankintojen sparraus, Alueelliset innovaatiot
    - HANKI - Innovatiivisten hankintojen johtaminen –projekti Tampereella
    - Ekokumppanit Oy (Tampere)
  - Tampereen kaupunkiseudun ilmastostrategia 2030

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat – käytännössä (2)

- Hankintojen innovatiivisuutta ja cleantechiä edistämässä omilla tahoillaan huomattava määrä organisaatioita ja niissä tekijöitä, valtaisa määrä tuotettua aineistoa
  - -> hankkijan näkökulmasta usean toimijan takana oleva hajanainen tietotulva, johon hankintoja tekevä hukkuu
  - -> keskitetty, ajantasainen hankintojen tietopankki (yksi ylläpitävä vastuuorganisaatio) ?
- Vaikka hankintalaki on menettelytapalaki eikä siinä säädetä hankinnan sisällöstä, laki kuitenkin antaa hankintayksiköillä mahdollisuuksia kiinnittää huomiota laatutekijöihin
- Hankintalaki ei sinänsä ole este innovatiivisille hankinnoille eikä cleantechille sen enempää kuin muillekaan julkisille hankinnoille, vaan tarjoaa kohtalaisia mahdollisuuksia näiden toteuttamiseksi, joustavammin kuin muihin hankintoihin

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat – käytännössä (3)

- Sen sijaan varsinkin innovatiivisiksi ajateltavien hankintojen toteuttamisen todellisia ongelmia ovat ainakin seuraavat tekijät:
  - Prosessin pitkä aikajänne
    - Hankinnan suunnittelu, markkinakartoitukset, hankinnan prosessin pitkä kesto
  - Suuret resurssitarpeet
    - Useampia toimijoita, vaatii myös kunnalta huomattavaa resursointia
  - Taloudelliset tekijät
    - Hankkeen prosessin kalleus, itse ratkaisun kalleus (vaikka elinkaarikustannuksia yritettäisiin mitata ja käyttää perusteina)
    - Budjetääriset ongelmat, vuosibudjetti vs monivuotinen, vaikeasti kustannuksiltaan ennustettava hanke
    - Välitavoitteiden palkkiot hankkeen vaiheisiin osallistuville yrityksille
    - Ratkaisun suuret riski, varsinkin kun innovatiivinen hankinta, joka kehitetään
    - Kannusteet kunnalle, rahoituksen riittävä tuki hankkeelle
    - Hankkeen mittaaminen sopimuskaudella (bonukset / sanktiot), resursointi
  - Riitatilanteet toimijoiden kesken
    - Valitusherkkyys (hankintalaki)
    - Lisäksi korvausvaatimukset toista osapuolta vastaan todennäköisesti suuria, koska liikesalaisuudet ja immateriaalioikeuskysymykset hankkeissa merkittäviä, sekä osapuolten panostukset hankkeeseen suuria.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat ja pk-kunnat (1)

- Pienten ja keskisuurten kuntien ("pk-kunnat") erityiskysymyksiä
  - Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy seitsemän pk-kunnan yhteishankintayksikkö (asukasluku/kunta 4 462 – 33 206)
- Pk-kunnille innovatiiviset hankinnat ovat erityisen haasteellisia mm. seuraavista syistä:
  - Kunnalla hyvin pieni organisaatio, erittäin hankala löytää henkilö- tai taloudellisia resursseja pitkiin hankkeisiin
  - Taloudelliset haasteet suuremmat, kun hankkeen kulut suhteessa kunnan budjettiin merkittävämmät
    - Pienen kunnan talous ahtaalla, jolloin varsin hankala toimia kärkijoukossa innovatiivisissa hankkeissa
  - Kumppanien löytäminen hankkeelle, lähinnä suuremman kunnan, koska lähtökohtaisesti innovatiivisissa hankinnoissa olisi suotavaa olla mukana vähintään yksi suurempi kunta (veturi, jolla riittävät resurssit)
    - Vaikeutena kuitenkin tällöin, että prosessi suuremman toimijan ehdoilla ja sitoutuminen pienemmässä heikompaa
  - Myös kuntien epävarmuus tulevasta (maakunta-/soteuudistus mahdollisine seurauksineen) aiheuttaa osaltaan hankinnoissa taantumista ja pitäytymistä nykyisissä ratkaisuissa

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat ja pk-kunnat (2)

Case - esimerkki seitsemästä kunnasta: Orivesi (asukasluku 31.12.2016 9 320)

- Hankinnoissa ei välttämättä ole kovin paljon edistänyt innovatiivisuutta ja cleantech -ratkaisuja -> pieni kaupunki, jonka talous ahtaalla, jolloin hyvin vaikea toimia tällaisissa asioissa edelläkävijänä
- Kuitenkin mm. kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) myötä tehtyjä toimenpiteitä, esim.
  - päiväkodin lämmitys öljystä maalämpöön ja useampia kiinteistöjä kaukolämpöön
  - kaukolämpö muutettu öljystä hakkeelle, 90 % tuotannosta hakkeesta
  - katuvalojen saneerauksella saatu energiankulutuksessa säästöjä.
- Muita tehtyjä cleantech-toimenpiteitä, mm.
  - kaupunkirakennetta pyritty tiivistämään ja eheyttämään kaavoituksessa ja maankäytössä
  - pyritty edistämään jalankulun ja pyöräilyn edellytyksiä ja näiden kulkutapaosuuksien kasvamista sekä pyritty nostamaan joukkoliikenteen kulkutapaosuutta.
- Mahdollisia uusia hankkeita mm.
  - jätevesilietteen hyödyntäminen esim. biokaasun valmistamisessa.
- Seudullisia cleantech-ratkaisuja mm.
  - Tammervoiman hyötyvoimalaitos, sekajätteen polttaminen ja lämmön/sähkön tuottaminen
  - Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo –hanke: useamman kunnan yhteisen keskuspuhdistamon rakentaminen Tampereelle (Kangasala, Lempäälä, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi).

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Innovatiiviset, cleantech – hankinnat - yhteenveto

- Hankintalaki ei estä, vaan osaltaan mahdollistaa myös tämäntyyppiset hankinnat, kunhan
  - Panostetaan hankinnan suunnitteluun (markkinakartoitukset laajasti, hankkeessa mukana olevien eri organisaatioiden panostus -> etsitään esim. uudenlaisia tapoja ja mahdollisuuksia)
  - Määritellään hankinnan kohde, esim. ratkaisu
  - Kilpailutetaan soveltuvalla hankintamenettelyllä, esim. innovaatiokumppanuus tai kilpailullinen neuvottelumenettely
  - Kun sopimus tehty, panostetaan aktiiviseen toimittajasuhteen hallintaan esim. kannusteilla/sanktioilla, kehitetään toimintaa ja päivitetään sopimusta (hankintalain mahdollistamissa puitteissa, ”sallittu sopimusmuutos”) ja kerätään olennaista tietoa, jotta sopimus olisi koko hankinnan elinkaaren tarkoituksenmukainen.
- Kuitenkin innovatiivisten hankintojen pahimmat esteet ovat niiden vaatimat panostukset resursseihin (henkilö, taloudellinen, tekninen), eri tahojen (toimijoiden) aito sitoutuminen, pitkä aikajänne sekä tilaajalle/palvelun käyttäjälle suuret riskit sopimuskauden onnistumisesta.
- Pienehköillä kunnilla varsin hankala löytää riittävää panostusta tai rahoitusta, jollei suurempi toimija olisi veturin roolissa.

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017

Yhteystiedot

Kuntien Hankintapalvelut
KuHa Oy

Suupantie 2
33960 Pirkkala

Y-tunnus 2397232-0

www.kuhaoy.fi

© Kuntien Hankintapalvelut KuHa 2017